Náučný chodník NPR Číčovské mŕtve rameno

Kraj:	Nitriansky
Okres:	Komárno
Geomorfologická jednotka:	Podunajská rovina
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územia:	Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy a národná prírodná rezervácia Číčovské mŕtve rameno
Prístup:	bus Číčov alebo Kľúčovec
Východiská:	**Číčov:** z obce smerom na západ po Hamskej ceste k záhradkárskej osade, potom vpravo po lesnom chodníku alebo poľnou cestou popri lese k vstupu do chráneného územia a na chodník (2,5 km); **Kľúčovec:** z obce smerom na juhovýchod po modrej turistickej značke, neskôr poľnou cestou k vstupu do chráneného územia a na chodník (2,8 km)
Trasa:	Číčov, záhradkárska osada – dunajské hrádze
Dĺžka, prevýšenie:	6 km, prevýšenie 2 m
Čas prechodu:	4 h
Počet zastávok:	12
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, ochranárske

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, sezónny – prístupný len po 15. júli do konca februára!

Nadväznosť na turistickú značku: Chodník je prepojený s modrou turistickou značkou a viacerými značkovanými cyklotrasami.

Rok otvorenia: 1989; 2006 obnova

Aktuálny stav: Väčšina informačných panelov je v dobrom stave, niektoré sú vyblednuté (2021).

Textový sprievodca: Náučný chodník Číčovským mŕtvym ramenom (1990)

Kontakt: ŠOP SR – Správa CHKO Dunajské luhy, Korzo Bélu Bartóka 789/3, 929 01 Dunajská Streda; Obecný úrad Číčov, Dunajská 41, 946 19 Číčov, tel. 035 / 7795 156

Poznámky: (1) Náučný chodník nie je prístupný v hniezdnom období vtákov **od 1. marca do 15. júla.** (2) Informačné panely sú trojjazyčné – okrem slovenčiny sú aj v maďarčine a angličtine. (3) V lete môžu byť úseky trasy – napr. na starej dunajskej hrádzi – zarastené a ťažko priechodné.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie. Pozri upozornenie v poznámke 1 vyššie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Číčov. Obec neďaleko Dunaja v Podunajskej rovine južne od Veľkého Medera, ktorá bola v 13. až 17. storočí poddanskou obcou komárňanského hradu a patrila viacerým zemepánom. Od 14. storočia tu existovali dve obce: Horný Číčov a Dolný Číčov. Pri povodni v roku 1965 sa medzi Číčovom a Kľúčovcom pretrhla dunajská hrádza, čo malo katastrofálne následky nielen pre Číčov, ale aj široké okolie. Záplava zničila v oblasti okolo Komárna asi 4 000 domov a ďalších 6 000 poškodila. Udalosť pripomína pamätník z roku 1995 pri hrádzi južne od Kľúčovca (asi 0,8 km od informačného panelu 12 náučného chodníka smerom na Medveďov).

Národná prírodná rezervácia Číčovské mŕtve rameno. Chránené územie vyhlásené v roku 1964 na ochranu zvyšku mŕtveho ramena Dunaja západne od Číčova v Podunajskej rovine s výskytom vodných a močiarnych spoločenstiev charakteristických pre podunajské lužné lesy, vzácneho vodného vtáctva a rastlinstva a vzácneho glaciálneho reliktu hraboša severského. Považuje sa za najväčšie jazero – mŕtve rameno na Slovensku. Nazýva sa aj Lion, čo pripomína posledného protipovodňového strážcu (Taliana?, Francúza?), ktorý sa tu usadil po prvej svetovej vojne. Vzniklo v roku 1899 pri pretrhnutí dunajskej protipovodňovej hrádze. Má hĺbku 7,5 m. Vyskytuje sa tu viac ako 20 druhov rýb, vyše 100 druhov vtákov a mnoho zriedkavých druhov živočíchov a rastlín. Vo vŕbovo-topoľových a dubovo-brestovo-jaseňových lesoch a prirodzených eutrofných a mezotrofných stojatých vodách rastie takmer 350 druhov vyšších rastlín. Na hladine jazera rastie lekno žlté a zátoky sú zarastené trstinou, ostricou a pálkou. Z vtákov možno pozorovať volavku popolavú a bielu, potápku chochlatú, čiernokrkú a hnedú, haju tmavú, bučiačika močiarneho. Hniezdi tu kačica divá, chochlačka sivá a vrkočatá, zo spevavcov sa objaví vlha hájová, kúdelnička lužná, fúzatka trstinová, strnádka lúčna, strnádka trstinová, trsteniarik spevavý, bahenný, pásikový a škriekavý, svrčiak riečny, penica

hnedokrídla a čiernohlavá či slávik krovinový. Najvzácnejším z nich je fúzatka trstinová, obývajúci husté brehové porasty trstiny. Rezervácia je súčasťou územia európskeho významu Číčovské luhy, chráneného vtáčieho územia Dunajské luhy (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000) a ramsarskej lokality Dunajské luhy.

Chránený areál Číčovský park. Chránené územie v centre Číčova vyhlásené v roku 1981 na zachovanie historického parku s cennými exemplármi listnatých a ihličnatých drevín pre kultúrno-výchovné, náučné a vedeckovýskumné ciele. Park bol založený v druhej polovici 19. storočia v okolí neskorobarokového kaštieľa z roku 1776 a slúži pre krátkodobú rekreáciu.

Dunaj. Pozri samostatné heslo a obrázky (mapy) v > Dunajský náučný chodník

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Dunajské luhy. Chránené územie na západnom konci Podunajskej roviny pozdĺž Dunaja od Kopáčskeho ostrova (pri Slovnafte v Bratislave) po Veľkolélsky ostrov (pred Zlatnou na Ostrove v okrese Komárno) vyhlásené v roku 1998, pozostávajúce z piatich samostatných častí. Zaberá čiastočne plochu recentného (t. z. nedávno či aktuálne sa vyvíjajúceho) agradačného valu Dunaja, ktorý je osou svojrázneho územia so sústavou dunajských riečnych ramien a akumulačných depresií medzi nimi. Pre tvarovú i vývojovú podobnosť s normálnymi riečnymi deltami sa táto podunajská oblasť nazýva vnútrozemskou deltou. Vyvinula sa ešte pred zásahmi človeka do prirodzeného hydrologického režimu Dunaja pod miestom jeho prerezania sa cez Karpaty – pričom cca 12 km dlhý úsek toku Dunaja medzi Hainburgom an der Donau v Rakúsku a hradným vrchom v Bratislave môžeme označiť ako prielomový – a jeho vstupom do tektonicky poklesávajúcej severozápadnej časti Malej dunajskej kotliny, v ktorej rieka sedimentovala veľké množstvo štrkov a štrkopieskov prinášaných najmä počas povodní zo svojho horného toku. Takto vytvorená ramenná sústava sa po reguláciách a výstavbe vodného diela Gabčíkovo zachovala čiastočne už len v úseku od Dobrohošťa po Sap. V závislosti od hydrologických podmienok sa tu na pomerne malom území vyskytujú pestré a to aj vzácne či ohrozené spoločenstvá – lesné, vodné, mokraďové, lúčne aj psamofilné – so zastúpením chránených druhov napr. vodných rastlín otvorených plôch ramennej sústavy – lekno biele, leknica žltá, vzácna salvínia plávajúca, kotvica plávajúca, leknovec štítnatý a i.; v lúčnych spoločenstvách a v bývalých mŕtvych ramenách sú to vstavač ploštičný, v. vojenský, v. obyčajný, kruštík širokolistý, vemenník dvojlistý a i. V závislosti od výšky hladiny podzemnej vody a prípadných záplav na území lesa tu rastú vŕbové jelšiny, jaseniny s topoľom, dubom, hrabom či brestom a na najsuchších miestach drieňové dúbravy. Rozšírenie zoocenóz od vodných až po xerotermné je rovnako ovplyvnené najmä hydrologickými podmienkami. Zoogeograficky je územie pod vplyvom Panónskej nížiny, ale v dôsledku prepojenia Dunajom i Álp. Najviac sú tu zastúpené močiarne a vodné biocenózy a spoločenstvá lužných lesov (22 druhov ohrozených mäkkýšov, viac ako 1 800 druhov chrobákov – z nich je pozoruhodný najmä výskyt doteraz vo svete neznámeho druhu *Thinobius korbeli* –, reliktný hraboš severský). Osobitný význam má územie pre hniezdenie, zimovanie či migráciu vodného vtáctva s pravidelným výskytom vzácnych druhov vtákov (orliak morský, beluša malá, volavka purpurová a i.). V Dunaji a jeho ramenách sa vyskytuje najvyšší počet druhov rýb zo všetkých vodných tokov Slovenska – zo vzácnych a chránených druhov tu žije divá forma kapra (sazan), blatniak tmavý, šabľa krivočiara a býčko škvrnitý. V hraniciach CHKO leží viacero území európskeho významu a celá je súčasťou chráneného vtáčieho územia Dunajské luhy (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000) a celá je zapísaná do zoznamu mokradí medzinárodného významu (ramsarská lokalita Dunajské luhy).

Názvy informačných panelov

1. NPR Číčovské mŕtve rameno
2. Pomery

3. Vegetácia
4. Živočíšstvo
5. Ichtyofauna
6. Hydrologický režim
7. Ochrana územia
9. Súhrn
11. Pomery
12. NPR Číčovské mŕtve rameno

Veľký les
Horný les
Lúky
Legenda
Jelkulcs / Legend
Hranice NPR
A NPT határa
Boundary of the NNR
Hranica ochranného pásma
A védőövezet határa
Boundary of the protective zone
Trasa náučného chodníka
A tanösvény vonala
Route of the educational path

